# GAZETA KRAKOWSKA

Nro 74.

Z KRAKOWA DNIA 13. WRZESNIA 1815 Roku WE SZRODĘ.

D. 11 b. m. obchodzone tu były uroczyście Imieniny Nayiaśnieyszego Cesarza Wszech Rossyy i Króla Polskiego, których opis w Dodatku.

*Z Warszawy d. 5 Września.*

***Wydział Sprawiedliwości Królestwa Polskiego.***

Podaie do publiczney wiadomości, iż Rząd tymczasowy Królestwa Polskiego uwielbiaiąc dobroczynny zamiar ś. p. Michała Dołęgi dziedzica dóbr Sworzyc, iaki przez zapisanie testamentem swym w dniu 15 Sierpnia 1806 sporządzonym niektórych funduszow dla rożnych Instytutow Publicznych okazał, iako to:

1mo. Na szpitale Bedliński, Tarnowski, Lipski i Skarkowski, na każdy z osobna po zł. ryń. 25 czyli zł. pol, 100 na wieczne czasy z dóbr Sworzyć corocznie *decursive* na ręce przełożonych tychże szpitałow opłacać się maiące.

2do. Oprocz powyższego Legatu, coroczne wypłacanie z dóbr Sworzyć przełożonemu szpitala Bedlińskiego zł. ryń. 25 czyli zł. pol. 100 dla rozdania każdego roku w dzień Sgo Michała pomiędzy ubogich tak mieyscowych iako i obcych.

3tio. Na rzecz szkoły publiczney w Radomiu od Rządu kraiowego postanowioney bibliiotekę Testatora, a na ubogich uczniow tey szkoły zł. ryń. 250 czyli zł. pol. 1,000 na wieczne czasy z dóbr Sworzyć corocznie do rąk przełożonego teyże szkoły publiczney wypłacać się maiące, z których naprzod ma bydź opatrywana sustentacya ucznia, lub uczniow, który lub którzy trafiliby się z dominium Sworzyc, lub z dominium Machor.

4to. Kaplicę Ewangielicką w Machorach z cmentarzem, tak iak są excypowane w przedaży dóbr Machor, dla zgromadzenia Ewangielickiego naybliższego, a zwłaszcza dla tego, któreby miało swego u siebie mieszkaiącego mieyscowego Pastora Ewangielickiego; i takowe zapisy Rząd tymczasowy Królestwa Polskiego raczył Uchwałą swoią z dnia 23 Sierpnia r. b. wszystkie w skutku Artykułu 910 prawa cywilnego zatwierdzić, zachowuiąc iednak prawa trzeciego. — W Warszawie d. 31 Sierpnia 1815 r.

*Franciszek Gross Sek. Jen.*

***Ministerstwo Przychodow i Skarbu.***

Podaie do wiadomości, iż na mocy

Uchwały tymczasowego Rządu Królestwa Polskiego z dnia 18 Sierpnia r. b. Termin Poboru opłaty od Konsensow na Fabrykacyą i Szynk trunkow Starozakonnym wydawanych, do dnia 1 Października r. b. przedłużonym został. — W Warszawie d. 4 Września 1815.

(Pod.) *Michał Kochanowski*
(Pod.) *Jan Kruszyński, S. J.*

---

*Liſt do Towarzyſtwa Ekonomicznego w Warszawie.*

*Szanowne Towarzyſtwo!*

"Nigdy węzły tak ściśle wzaiemney sprawy, niełączyły szlachetnego narodu Polskiego z Rossyą, iak w dzisieyszey szczęśliwey epoce. Oby była nieustaiącą!

"Nasza milicya Kazańska, chwaliła zader gościnność Polakow, po powrocie swoim z Drezna. Mogę to za przykład przytoczyć.

"Dla zapewnienia WPanow, o moiem naywyższem poważeniu, ośmielam się przesłać im opis mych prac we względzie garbarstwa w Kazanie. Szczęśliwy, ieżeli ie względnie przyiąć raczycie.

"Jakkolwiek iest wiele rękodzielń w Kazanie do wyrabiania skor, przy rozmaitości sposobow postępowania tam używanych, takowe rożnią się zupełnie od środkow używanych zwykle w Europie. Gdyby się WPanom podobać miało mieć w tey mierze obiaśnienia, proszę mnie zaszczycić swoiem zleceniem.

"Mam zaszczyt bydź z naywyższem poważeniem i przychylnością

WPanow
nayniższym sługą.

(pod.) *Dymetry Mikołaiowicz Zinowsef*, Assessor przy Cesarskim kryminalnym sądzie w Kazanie, Członek Towarzystwa ekonomicznego Petersburgskiego, a oraz Finlandzkiego ustanowionego w Abo; Towarzystwa współ ubiegania się w naukach fizyczno-medycynalnych w Moskwie; i Towarzystwa filotechniczego w Kharkowie.

Dan w Kazanie
dnia 23 Kwietnia / 11 Maia 1815.

*Z Paryża d. 25 Sierpnia.*

Zę tu przed kilku dniami nie było bardzo spokoynie, okazuie okoliczność, że Hanowerskie woyska, stoiące w lasku Bulońskim, kilka razy w nocy występowały i pod bronią stawały. Mocno to zastanawia Paryżanow, iż Anglicy tyle woysk do Montmartre ściągaią. Stanowisko to iest tem ważnieysze, iż nie tylko zasłania Paryż, ale nawet mu zagraża w przypadku zaburzeń.

Dotąd nie zdaią się spełniać życzenia Francuzow widzieć odciągaiące woyska zprzymierzone, przeciwnie przybywa ich więcey do Paryża i okolic. Przybycie korpusu Jen. Tauenzien było dla nich przerażaiącym ciosem. Rownie niepoiętą iest dla nich rzeczą, iż Prussacy iednę po drugiey twierdzę do poddania się przymuszaią. Życzyćby należało, aby przedsięwzięto środki do poskromnienia zuchwałości mnostwa uwiiaiących się tu officerow Francuzkich. Panowie ci postępuią nietylko przeciw mieszkańcom, ale i przeciw zprzymierzonym officerom bardzo zuchwale i często znieważaią ostatnich i wskazuią na swoie szpady, dodaiąc, że lepiey umieią

niemi robić. Była iuż nie raz mowa, ażeby wszytkich ztąd wypędzić.

Nie iedno uderza teraz Francuzow; czemu dawniey wierzyć nie chcieli, przekonywaią się teraz własnemi oczami. Postrzegaią z zadziwieniem, iż Bonaparte i iego stronnicy tak dalece roziątrzyli na siebie narody Europeyskie, że nie maią ani iednego przyiaciela, który dałby im w nieszczęściu przytułek. Tak zuchwałość i gwałty ukarane bywaią.

Stracenie Labedoyere wprawiło, podług prywatnych listow, niechętnych w Paryżu w wielką niespokoyność. Kilku dniami pierwey tak zuchwały ton przybrali, iż nikt, który do ich partyi nie należał, nie mogł przez ulicę przeyść, żeby nie był przez nich obrażony. Order Ludwika i biała kokarda były publicznie wyszydzane. Bonapartyści byli pewnemi, że Labedoyere ucieczę z więzienia. Z naywiększym gniewem głośno przeciw iego wyrokowi śmierci mowili, ale po straceniu go spuścili z tonu. Mnostwo ludu znaydowało się przy iego rozstrzelaniu, nie widać iednak było, żeby kto pokusił się o iego uwolnienie. Pisma tuteysze rozwodzą się teraz z pochwałami osobistego iego charakteru.

— D. 26. —

Wczoray o godzinie wpół do 12tey udali się NN. Cesarze Austryacki i Rossyyski, Król Pruski, WW. Xiążęta Rossyyscy, Królewiczowie Pruscy, Królewicz następca tronu Wirtemberski, Xżę Fryderyk Oranii, Xżę Meklenbursko-Strelicki, z licznym orszakiem swoich urzędnikow i jenerałow konno do N. Króla Francuzkiego do Tuilleries z powodu iego imienin. Król spodziewaiąc się ich odwiedzenia, wyszedł z swoich pokoiow przeciw nim. Wszyscy Monarchowie zeszli się w wielkich pokoiach, uściskali Króla, który ich wprowadził do pierwszego i drugiego swoiego gabinetu, gdzie zabawiwszy kwadrans, odiechali nazad.

W wigiliią wczorayszego święta S. Ludwika zapełniony był terras Tuilleries ludem, i ile razy pokazał się Król, był radosnemi okrzykami witany. W wieczor był cały ogrod ludem zapełniony. Oświecenie było stosownie do okoliczności oszczędne. Dołem piramidy tylko były oświecone. Oprocz ulubioney piosnki grała muzyka na terrasie rożne sztuki. Król pokazywał się, dosyć długo bawił na ganku i zawsze był okrzykami witany. Prefekt policyi Chabrol rozkazał dniem pierwey na wszystkich rogach poprzybiiać obwieszczenie, aby obywatele Paryzcy z powodu okoliczności sercami tylko w domach swoich obchodzili imieniny Ludwika pożądanego. Wszelako było miasto w wieczor 25 oświecone.

Wczoray po mszy dał J. K. Mość obcym Ministrom i posłom nadzwyczayną audyencyą. W południe był obiad u Xcia Talleyranda na 80 osob, podczas którego dwa następuiące zdrowia były spełnione: 1) Króla; 2) Monarchow, którzy teraźnieysze niebezpieczeństwa i wszystkie przyszłe potrzeby przed oczema mieli, połączyli się dla zachowania obyczayności Europy, przytłumienia w samem zawiązku wszelkiey rewolucyi i ducha zdobyczy.

Jak zapewniaią opuszczą zprzymierzeni Monarchowie na początku Października Paryż. Cesarz Austryacki pierwey ieszcze wyiedzie.

)?(

O wyieździe Xcia Orleanu donosi Monitor pod d. 25 iak następuie: Xże Jmć Orleanu wsiadł d. 19 w Boulogne na okręt dla udania się do Anglii.

P. Blacas mianowany parem, powraca z Anglii.

Marszałek Ney ma bydź przez radę z Marszałkow złożoną sądzony. Na iego sędziow wymieniaią iuż Marszałkow Massenę i Augereau. Był on iuż powtornie badany. Małżonka iego była u Xcia Rohan.

Królewskiem rozporządzeniem urządzona iest na nowo rada stanu: dzieli się na pięć sekcyy, prawodawczą, sprawiedliwości, skarbu, spraw węwnętrznych i handlu, spraw morskich i osad. Dołączonym pocztem mianowanych iest 29 radcow stanu do zwyczayney służby, 22 do nadzwyczayney i 22 honorowych, tudzież 26 referandarzow do zwyczayney, a 60 do nadzwyczayney służby. Każda sekcya składa się z 6 do 7 radcow stanu, i 6 do 8 referendarzow. Znaiomszemi radcami stanu są: Simeon, Reinhard, Portalis, Melé, Labouillerie, d'Hauterive, Degerando, Cuvier, Bourienne, Bogouen, Berenger.

Król nakazał rozbroić wszystkie nadmorskie twierdze i batterye; działa i ammunicye do zbroiowni pochować.

Podług pism naszych żołnierze Francuzcy zaczenaią poniekąd bydź nabożnemi. Chorzy i ranieni w lazarecie Vol de Grace żądaią Xiążek do nabożeństwa. W wszystkich szpitalach i lazaretach zakładaią zatem zbiory Xiążek do nabożeństwa i do zbudowania. Jen. Dessoles przyiął niedawno, w towarzystwie wielu grenadyerow gwardyi narodowey, S. komuniią w kościele S. Rocha.

Pisma tuteysze donoszą, iż na placu karuzelowym stawiaią około tak zwanego łuku tryumfalnego wielkiego woyska rusztowanie, w celu odmienienia ozdob dumę Bonapartego oznaczaiących. Litera N. &c. będzie odięta.

Francuzi trudnią się z pospiechem obiorami do nowego ciała prawodawczego, które do 15 Września maią bydź ukończone. Rzad dokłada wszelkiego starania, aby liczba iego stronnikow przeważać mogła w tem zgromadzeniu; z tem wszystkiem w niektórych okolicach duch mieszkańcow tak bardzo sprzeciwia się temu, że naymniey czwarta część tego zgromadzenia składać się będzie z przyiacioł wolności i ludzi do rewolucyi należących. Cała Normandya, która dawniey okazywała się nayzapaleńszą za Królem, teraz szczególnieyszym sposobem okazuie się przeciwną. Dzień 15 Sierpnia, który w Paryżu spokoynie przeszedł, nie zakończył się w Normandyi i w części Bretanii bez zamieszania, tak, iż w wielu mieyscach woyska Pruskie musiały dawać wielką baczność. Nic iednak fałszywszego, iak żeby sądzić, iż ludzie krzyczacy: Niech żyie Cesarz! byli do Bonapartego przywiązanemi; wykrzyk ten nie iest iak tylko sprzeciwieniem się panuiącemu systematowi, przeciw któremu dotąd innego nie maią wyrazu.

Jakkolwiek pisma tuteysze donoszą o wielkiey spokoyności i porządku, które za Loarą panować maią, wiemy iednak z prywatnych listow, iż prawie wszystka powaga władz publicznych ustała i że podatki nie są płacone. Xże i Xżna Angouleme iadą do Bordeaux pod zasłoną.

D. 15 b. m. podczas zaburzenia w Tulus departamentowy dowodca, Marszałek pólny Ramel, padł ofiarą wściekłości ludu. Rzecz tak się mieć miała: Jen. Ramel był wcześnie ostrzegany, ażeby poźno w wieczor sam nie chodził. Otwarty i odważny bynaymniey na to niezważał. D. 15 o godzinie 10 w wieczor powracaiąc z dalekiey części miasta z obiadu do siebie. Kilku przyiacioł przez ostrożność odprowadzili go i dopiero przed iego domem z nim się rozstali. Zaledwo oni się oddalili, gdy rzuciła się na niego kupa ludzi, krzycząc: precz z Jen. Ramel? — Czegoż chcecie od Jen. Ramel rzecze dobywszy szpady, oto iest. — Tu cała kupa rzuciła się na niego, iedni pchali go bagnetami, drudzy strzelali do niego; kula przeszyła go około pęcherza. Uciekł iednak na gorę, schował się w słomę. Lecz za śladem krwi udano się za nim i wywleczono go. Odbito go nakoniec i położono w łożko; ale gdy chirurg rozpoznawał iego ranę, wpadła nowa kupa, kłuła i biła go. Cudem wszelako do tey chwili (d. 19) żył ieszcze. Wybito mu oko, odcięto nos i plecy zgruchotano. Sześć osób około niego zabitych, a 12 skaliczonych zostało. Okropną tę scenę przypisuią zemście kilku mieyskich kompaniy, które przeciw iego woli utworzyły się i zatwierdzenia żądały, a on im odmowił. Niechciał żadnego z swoich zaboycow wymienić i rzekł tylko do swoiego spowiednika: " Przepuszczam im, gdyż sam pragnę, żeby mi przebaczono.„

W lazarecie w Gros-Caillou wybuchnął wielki pożar, ale szczęściem ugaszony został.

Jenerał Sarazin (ten sam który uciekł był z Boulogne do Anglii) stawiony był przed Królem i oddał mu swoie dzieło o kampanii roku 1812 w Rossyi i w Niemczech.

Srodki ostrożności w Paryżu podwoione zostały, iak mowią, pomnożeniem woyska i rozstawieniem 600 dział po wszystkich placach.

Gdy szałasze, w których dotąd stały woyska Hanowerskie, spalone zostały, stoią odtąd te woyska po domach. Officerowie pobieraią za stół pieniądze.

Rossyyski pułk, którego naczelnikiem iest Król Pruski, odbywa służbę przy tymże Monarsze, a pułk Angielski odbywa ią przy Cesarzu Rossyyskim. — Pruski Jen. Zieten ma głowną swoią kwaterę w Evreux w Normandyi.

Tuteyszy zbior obrazow coraz bardziey się zmnieysza: Austryacy, Prussacy i Niemcy wyprzątaią go; każdy z nich zabiera co iego. Toż samo nastąpi z biblioteką. Wszystkie wydarte rękopisma, rzadkie xiążki i dzieła kunsztu oddane zostaną prawym właścicielom. Belgiia wyśledza także dzieła Flamandskiey swey szkoły. Poznano iuż blachy mappy Niderlandzkiey Ferrarisa, rękopisma Justa Lipsiusza i Burgundzkiey biblioteki. W roku 1794 zabrany posąg Karola Lotaryńskiego, przelany na działa, nie może iednak bydź zwrocony. Do Belgii i Niemiec idzie także z Francyi wiele gotowych pieniędzy.

*Z Londynu d. 25 Sierpnia.*

Mniemaią tu powszechnie, iż musi bydź do parlamentu wniesiony bill, dla upoważnienia rządu do trzymania Bonapartego w ustawiczney niewoli, gdyż nie ma w ustawach Angielskich takowego u-

poważnienia. Jeden tylko podobny przykład znayduie się w dzieiach Angielskich. John Bernardi, pospolicie Majorem Bernardy zwany, posądzony był w roku 1696 iakoby z Blackburn, Meldrum i innemi należał do spisku do zamordowania Wilhelma III. Osadzony został bez wysłuchania w więzieniu Newgate. Bill upoważnił Królową Annę do trzymania go w więzieniu. Po iey śmierci upoważniły nowe bille do tegoż Jerzego Igo i IIgo. Człowiek ten umarł w roku 1736 siedząc 40 lat w więzieniu bez wysłuchania.

Onegday była wielka gabinetowa rada, na którey znaydowali się wszyscy obecni tu Ministrowie. Po iey ukończeniu poiechał P. Cloud z ważnemi pismami do Lorda Castlereagh do Paryża.

Parlament został d. 22 b. m. zwykłym sposobem przez kommissyą do 2 Listopada odroczony.

Prywatny list z Paryża donosi, że woysko Loary iest ieszcze 30,000 liczne, i że w Guyenne i Quercy daleko większe kontrybucye i rekwizycye wybiera niżeli woyska zprzymierzone. W Paryżu potrzebna zawsze ieszcze iest wielka ostrożność; na Bulewardzie i mostach stoią ciągle działa z rozpalonemi luntami.

Zaślubienie Królewicza Xcia Kumberlandyi obchodzone będzie uroczyście podług ustaw Angielskich w Carltonhouse. Po ukończeniu tego aktu wyiedzie Xże Rejent na 6 tygodni do wewnętrznych prowincyy kraiu, a wysocy zaślubieni udadzą się na ląd stały.

Jeden z tuteyszych kupieckich domow płaci za pocztę od samych zagranicznych listow 4000 f. szt. rocznie.

Wyprawa przeciw Gwadelupie wynosi 6000 ludzi. Na tey wyspie znayduie się tylko 1000 ludzi regularnego woyska, które oświadczyło się za Bonapartem. Brakuie mu iednak prochu. Mowią, iż się chce poddać, byle go w niewolą nie zabrano.

Familiia sławnego Rossyyskiego Feldmarszałka Barclay de Tolly pochodzi z Anglii.

P. Hudson Lowe mianowany iest formalnie od wschodnio-indyyskiey kompanii gubernatorem wyspy S. Heleny.

Jak zawsze tak i teraz nie zbywa w Paryżu na pochlebstwach. I tak Ludwik XVIII nazwanym iest powtornie nowym.

*O Menu d. 29 Sierpnia.*

Magistrat Frankfortski został z strony Austryi i Pruss urzędownie uwiadomiony, iż seym związku Niemieckiego rozpocznie w tem mieście d. 1 Listopada swoie posiedzenia.

Hr. Noailles, poseł Francuzki przy Ces. Rossyyskim dworze przeiechał przez Frankfort do Peterzburga.

Z Bazylei donoszą: Wczorayszey nocy (z d. 22 na 23) strzelano potężnie do Huningi i nawzaiem z tey twierdzy. Około północy ustał ogień, ale po godzinie 5 z rana podwoiony został. Kilka bomb padło do naszego miasta i rozpękły się bez zrządzenia iednak znaczney szkody. Austryacy osadzili szaniec Abbatucci, z którego sięgać lepiey będą mogli do twierdzy. Dziś rano paliło się w twierdzy magazyn siana i będący przy Reńskiey bramie dom były w płomieniach. Około godziny 10 był znowu z obu stron ogień słabszy. Wezwano twierdzę nanowo do poddania się, lecz dowodca nie chciał o tem słyszeć. Z każdego przed Hunin-

są stoiącego Szwaycarskiego 1 batalionu miało się naymniey po 200 ludzi do szturmu oflarować. Toż samo nastąpiło z strony korpusow Austryackiego i Wirtemberskiego. (Podrożny, który d. 26 opuścił Bazyleią, zapewnia, iż przy iego odieździe Huninga kapitulowała.)

Oba Thibaudeau, oyciec i syn, maią bydź z Bazylei do Moguncyi poprowadzonemi. Maret został nanowo w nocy d. 19 b. m. w St. Aubin aresztowany i do Berna zwrocony. Był on już przez Freyburg przeiechał i chciał się przez Neufszatel do Sabaudyi udać.

Wirtembergski poseł domagał się u seymu Szwaycarskiego, aby gazety tego kraiu nic nie umieszczały względem Wirtembergu, czego Stuttgardska gazeta nie donosi.

Były Xżę Primas ligi Reńskiey pobierać będzie według brzmienia 45go artykułu aktu kongressu Wiedeńskiego 100,000 zł. r. roczney pensyi od 1go Czerwca 1814. Summa ta wypłacana mu będzie w 4 ratach w stosunku od Xiążąt, którzy otrzymali prowincye lub powiaty byłego W. Xięstwa Frankfortskiego. Wszystkie sprzęty i rzeczy, które iego są, maią mu bydź oddane.

W. Xięstwo Badeńskie mieć będzie wkrotce własnego biskupa, który iak mowią mieszkać będzie w Freyburgu.

Twierdza Francuzka Landau wywiesiła d. 20 b. m. białą chorągiew.

Hr. Malchus, były Minister skarbowy królestwa Westfalskiego, usprawiedliwił się zupełnie przed złożonym na niego sądem w Heidelbergu i używa tam zupełney wolności.

Kanton Nidwaldenu przystąpił nakoniec do ligi Szwaycarskiey, gdy przybyli tam kommissarze od seymu z 1400 woyska.

*Z Bruxelli d. 27 Sierpnia.*

Onegday w wieczor przybył tu N. Król nasz, którego urodziny d. 24 obchodziliśmy uroczyście. W czasie bawienia tu J. K. Mci przedsięwzięte będą środki do zaprowadzenia nowey Niderlandskiey konstytucyi niezwłocznie do naszych prowincyy. Wszyscy bezprzesądni mieszkańcy cieszą się z wolnych iey zasad, a duch sprzeciwieństwa, który okazali niektórzy obłąkani ludzie, bardzo się zmnieyszył, i zawstydził ich, skoro konstytucya większością głosow królestwa przyiętą została. Liczba maiących prawo głosowania w Belgii wynosiła 1603 z tych było za konstytucyą 527, a przeciw 796 głosow. Przez mądre środki Króla zniknie także u nas wkrotce rożność mniemań, i szczęście mieszkańcow będzie z woli Monarchy coraz mocniey ugruntowane.

Z Walencienny i innych nadgranicznych twierdz Francuzkich odciągaią liniiowe woyska i straż ich powierzona iest samem narodowem gwardyom. Wkrotce zatem spodziewać się należy wypadku układow względem tych twierdz. W Lill niema iuż żadnego liniiowego woyska.

Xżę Rejent Angielski napisał pod d. 7 Lipca następuiący list do Hanowerskiego Jen. porucznika Alten, który w bitwie d. 18 Czerwca ciężko był raniony:

Jerzy Xżę Rejent, &c. Szlachetny, kochany, wierny! Jeżeli nas z iedney strony obchodziła znaczna strata, którą Hanowerski nasz korpus, WPana rozkazom powierzony, w pamiętnych bitwach d. 16 i 18 Czerwca poniosł, tedy z drugiey

strony ucieszyły nas pochwały, które WPan w rapporcie swoim daiesz znakomitemu męztwu i odwadze naszego Hanowerskiego korpusu; świadectwo to poważamy tem więcey, że pochodzi od Jenerała, który w tylu bitwach za oyczyznę i dobrą sprawę przez swoią odwagę i talenta zawsze okrywał się chwałą. Bolesno nam szczerze, że się WPan znayduiesz w liczbie ciężko ranionych; cieszy nas iednak, że WPan iesteś w stanie dowodzić daley naszemi woyskami, i że masz nadzieię w kilku tygodniach powrocić do zdrowia. Miło nam bardzo było widzieć dołączoną do WPana pisma kopiią rapportu pod dniem 20 p. m. którąś nayukochańszemu naszemu Bratu, Xciu Kambridgi, o wspomnionych bitwach posłał. Szczególnieyszem naszem będzie staraniem wynagrodzić tych wszystkich, którzy okryli się chwałą naprzeciw nieprzyiacielowi, i obmyślić los wdow i sierot poległych w bitwie za oyczyznę. Czekamy tylko na propozycyą w tey mierze od nayukochanszego naszego Brata, Xcia Kambridgi, którego dalsze WPana rapporta postawią w krotce w stanie do dopełnienia naszych zamiarow. Zresztą zalecamy WPanu Hanowerskiemu naszemu korpusowi, Jego rozkazom powierzonemu, oświadczyć zupełne nasze ukontentowanie za dobre iego sprawienie się w wspomnionych bitwach, przyczem zapewniamy WPana, iż nam dobrze wiadomo ile przyłożyły się do tego WPana waleczność i talenta. Zostaiemy z szczególnieyszą przychylnością, &c. — W Carltonhouse d. 7 Lipca 1815.

*Jerzy, Xże Rejent.*

Poźniey rzeczony ten chwałą okryty Wodz Hanowerski wyniesiony został wraz z swoim potomstwem do stanu hrabiego, a woyska Hanowerskie, które znaydowały się w bitwie pod Waterloo, otrzymały wraz z Angielskiemi zaszczyt noszenia na swoich chorągwiach i mundurach napis Waterloo.

*Z Hanoweru d.* 28 *Sierpnia.*

Królewicz Xże Kambridgi powrocił tu z Pyrmontu, zkąd podrodze odwiedził Xcia Waldeck.

D. 20 b. m. powodź spustoszyła w okolicy Dannenberg pola, ogrody i łąki, i ubogich mieszkańcow w naysmutnieyszym postawiła stanie.

Mowią, iż powroci tu część Hanowerskiey artyleryi z Francyi i Brabancyi.

Urządzenie milicyi naszego kraiu ukończone zostało ogłoszoniem w tey mierze przepisu.

*Z Bremy d.* 28 *Sierpnia.*

Duński posiłkowy korpus stoi w naszych okolicach. Głowna kwatera Naczelnego iego Wodza, Xcia Fryderyka Heskiego, znayduie się w naszem mieście. Zdaie się, iż te woyska, których sprawowanie się i karność zasługuią na pochwałę, stać ieszcze czas nieiaki będą w naszem kraiu i Xięstwie Oldenburskim.

*Z Rotterdamu d.* 29 *Sierpnia*

Od kilku tygodni przybyła do naszego portu znaczna liczba okrętow Rossyyskich z mąką, solonem mięsem i inną żywnością dla woyska Rossyyskiego. Aże przez szypkie i szczęśliwe ukończenie woyny żywność ta stała się niepotrzebną, będzie zatem dziś przez publiczną licytacyą sprzedana. Rossyyscy maytkowie stoią po domach u obywateli, których sprawowanie się i karność zasługuią na naywiększą pochwałę.

DODATEK
DO Nro 74.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 13 WRZEŚNIA 1815 Roku WE SZRODĘ.

*Z Krakowa d. 11 Września.*

Dzień dzisieyszy, rocznica Imienin Monarchy, który nadadź umiał Europie pokoy, ludom szczęście, Polakow wskrzeszaiąc, zrobić ich uczestnikami słodyczy, jakich doświadcza Poddany pod berłem dobrego Monarchy i Oyca ludow, obchodzony był w stolicy tuteyszego Departamentu z uwielbieniem iego wartości odpowiadaiącem.

W poprzedzaiącym świetną tę uroczystość dniu, wystrzały z Moździerzy mieyskich zgromadziły lud, który oddawszy się radości, oczekiwać niecierpliwie zdawał się dnia następnego, iakoż w rannych zaraz godzinach słyszeć się dały okrzyki: "Niech żyie Alexander i Król!,, O 9tey godzinie powszechny odgłos dzwonow uwiadomił Władze i Cechy, o momencie zgromadzenia się do Domu Prefekturalnego, zkąd udały się do Kościoła Panny Maryi dla złożenia Bogu, iako pierwszey przyczynie, dziękczynień za łaskawy dar, który w przyięciu tytułu Króla Polskiego przez Nayiaśnieyszego Alexandra Polak uważa, i dla ubłagania tey długich dni szczęśliwych kolei dla naylepszego Monarchy. Po odprawioney tam śpiewaney Mszy przez JW. JX. Nominata Biskupa (którego nadanie tuteyszey Krainie Krakowianin między dobrodzieystwa Monarchy liczy, ) i odśpiewaniu *Te Deum* i *Salvum fac Imperatorem & Regem* słyszeć się dały głoszy życzeń dla Króla, przy licznych wystrzałach z dział, a które powtorzone zostały, przy toastach na obiedzie przez Zastępcę Prefekta dla Władz kraiowych danym, na który i sąsiedzkie Cesarsko-Austryackie Władze z Podgorza zaproszonemi były. Do ukończenia zaś świetnie dnia tego, przyczyniło się Towarzystwo Aktorow Narodowych, przez dokładne wystawienie sztuki pod tytułem: Oyca dobrego, z stosownemi do okoliczności śpiewami, które przy rzęsisto oświeconym Teatrze i transparentach, wystawiaiących Portret Króla, doskonale oddano. — Wyyście z Teatru upięknił faierwerk na placu publicznym, kosztem Zastępcy Prefekta spalony, wyobrażaiący w ogniach ulubione dla Polaka Imie i herby narodowe; następnie wieczor i ciągłe okrzyki ludu, kosztem Miasta po ulicach trunkami częstowanego, powszechne i dobrowolne oświecenie, kantaty i muzyki chodzące po mieście, przedłużyły noc całą tak, że każdy pomimo deszczu ciągle padaiącego, zapomniał, że dzień ten z następnym noc przedziela.

---

*Wydział Policyi Departamentu Krakowskiego.*

Gdy Uchwała Naywyższego Rządu Tymczasowego Królestwa Polskiego z dnia 29 Lipca b. r. wyiaśniaiąca poprzedniczą o Cudzoziemcach i Jeńcach woiennych w dniu 10 Kwietnia b. r. wydaną i drukiem ogłoszoną, wskazała nowe wzory i przepisy udzielania Cudzoziemcom Kart Bezpieczeństwa; przeto Wydział Policyi Depar-

tamentu Krakowskiego usiłuiąc wykonanie pomienioney Uchwały iak nayrychley do skutku przywieśdź, wzywa ninieyszem wszystkich przed dniem 3cim b. m. w karty bezpieczeństwa zaopatrzonych, ażeby nie zważaiąc na to, czyli Termin takowem oznaczony, upłynął, w Urzędzie tuteyszym, lub respective w Wydziałach policyynych powiatowych (które stosowne w tey mierze odebrały instrukcye) osobiście iak nayspieszniey, naypoźniey w dniu 20 b. m. stawić się chcieli, w celu dopełnienia przepisow prawem dla nich zastrzeżonych, na mocy których pomienione Karty Bezpieczeństwa podług nowego wzoru odnowione mieć będą. — Dan na posiedzeniu Wydziału Policyi Departamentu Krakowskiego dnia 6 Września 1815.

*J. Badeni, Prezyduiący.*
*A. Morbitzer R. M.*

*Z Hagi d. 29 Sierpnia.*

Wyrokiem d. 24 b. m. postanowił Król herb królestwa Niderlandow, który składa się z prosto stoiącego lwa złotego, przyozdobionego koroną Królewską, trzymaiącego w prawey łapie goły miecz, a w lewey wiązkę strzał. Dewiza Króla i iego męzkich potomkow iest: " Je maintiendrai.„ (Utrzymam.) Herby rożnych członkow Królewskiey familii są także poznaczone.

Wyszło tu następuiące Królewskie obwieszczenie:

My Wilhelm, z Bożey łaski Król Niderlandow, Xże Oranii Nassau, Wielki Xże Luxemburski, &c. Pozdrowienie nasze wszystkim, którzy to czytać będą. Od chwili przyięcia Królewskiey naszey godności szczególnieyszem naszem było życzeniem połączyć wszystkich mieszkańcow nowego państwa pod iednakowem kraiu urządzeniem i tym sposobem zapobiedz wszelkiey nienawiści i rozdwoieniu. Tym końcem ustanowiona dla iedney części naszych poddanych konstytucya, musiała bydź dla dobra wszystkich, stosownie do zamiarow Mocarstw, których polityce winniśmy za pomocą Opatrzności nowy stan rzeczy, przerobioną. Kommissya, którey powierzyliśmy to ważne dzieło, składała się z mężow, którzy przez swoie światło i miłość oyczyzny zasłużyli na szacunek swoich współziomkow. Jakkolwiek było iednak wielkie nasze zaufanie, któreśmy w nich położyli, musieliśmy wszelako względem tak ważnego dobra oyczyzny tyczącego się proiektu, który był owocem ich prac, zasiągnąć powszechnego zdania. W północnych prowincyach zaprowadzona iuż konstytucya wskazała do tego drogę i jeneralne stany zwołane zostały w podwoyney liczbie. W południowych zaś prowincyach z niedostatku prawney reprezentacyi, wypadało użyć środka, iaki użyty był bez naymnieyszego oporu przed rokiem w połączonych Niderlandach względem zaprowadzenia pierwszey konstytucyi. Pomimo iednak tego przykładu postanowiono zwołać w każdym powiecie w miarę iego ludności celnieyszych obywateli. Z żalem wszelako dowiedzieliśmy się, że albo nasz zamiar nie był zrozumiany, albo źle tłomaczony, i z przyczyn, które każdego dobrego Niderlandczyka zatrwożyć muszą, nakazany ten środek nie wziął takiego skutku, iakiegośmy oczekiwali. Prawie szosta część wezwanych osob nie stawiła się na zgromadzenie, a lubo nieobecność ich uważana bydź może, iż kontenci sa z przełożonego im proiektu, mileyby nam iednak było, gdyby nikt nie był zanied-

bał w nayważnieyszey sprawie kraiu dać otwarcie swoiego zdania. Z 769 głosuiących za odrzuceniem proiektu, oświadczyło się 126, iż odrzucaią go iedynie dla niektórych artykułow służby Bożey; artykułow zgodnych z doświadczonem prawodawstwem, zasadzonych na traktatach i zasadach, które Monarchowie iako systema w Europie zaprowadzili, i których nie można było w Niderlandskiey konstytucyi opuścić bez naruszenia całości Monarchii i odięcia rękoymii tym samem, którzy sądzą bydź te artkuły dla siebie niebezpiecznemi. Gdyby ta prawda nie była przez niektórych ludzi zaćmiona, od których społeczność spodziewać się raczey powinna była wzoru ewangeliczney miłości i zgody, tedy przynaymniey oni byliby do 527 za proiektem będących głosow swoie dołączyli. Gdy jeneralne stany oznaymiły nam oraz o przyięciu proiektu konstytucyi, które iest tem pamiętnieysze, że w licznem zgromadzeniu było iednomyślne i poczytane bydź powinno iako wyraźna wola wszystkich mieszkańcow północnych prowincyy. Gdy tak iednostayne głosy nie zostawuią żadney wątpliwości względem uczuciow i życzeń większości wszystkich naszych poddanych, nie wahamy się zatem, owszem poczytuiemy za nasz obowiązek proiekt konstytucyi, który z naszey strony udzielony był jeneralnem stanom i celnieyszym obywatelom, zatwierdzić uroczyście i ogłosić go, iakoż ogłaszamy od tey chwili za prawo kardynalne królestwa Niderlandow. Przedsięweźmiemy niezwłocznie środki do zaprowadzenia go i zwołamy obie izby jeneralnych stanow, które wraz z nami stanowić będą władzę prawodawczą. Przysięgę, którą tam wykonamy, iest oddawna w naszem sercu wyryta. Nigdy nie mieliśmy i nie możemy mieć innego celu, iak ugruntowanie powszechnego dobra, wolności i praw wszystkich naszych poddanych. Szanuiąc towarzyskie urządzenie, zaręczaiące te naypierwsze dobra, spodziewamy się, iż wszyscy mieszkańcy szanować one będą i nie poważą się, ani pismem, ani czynem nadwęrężać winney prawom wierności. Niderlandczykowie znać powinni dobrodzieystwa, któremi ich Opatrzność obdarzyła, &c. W Hadze d. 24 Sierpnia 1815, a panowania naszego 2go roku.

*Wilhelm.*

*Z Włoch d.* 20 *Sierpnia.*

W moc 100go artykułu Wiedeńskiego kongressu Kommissarz W. Xcia Toskańskiego, Frederyk Capei, obiął d. 15 b. m. w posiadłość w imieniu swoiego Pana Xięstwo Piombino.

Przybyły z Bastia z Korsyki do Neapolu okręt zapewnia, iż od d. 28 Lipca, gdy dowodca w S. Fiorenzo, który chciał utrzymać trzech kolorową banderę, uwięziony został, na całey wyspie powiewa biała bandera. Rozchodziła się tam pogłoska, że w krotce przybędzie tam 3000 zprzymierzonego woyska.

Król Neapolitański oznaczył wyrokiem liczbę woyska na czas pokoiu do 60,000 ludzi.

---

*Dnia* 11 *i* 12 *Września* 1815.
*Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.*

| | 1. | | 2. | | 3. | | 4. | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Korzec | *Zł.* | *gr.* | *Zł.* | *gr.* | *Zł.* | *gr.* | *Zł.* | *gr* |
| Pszenicy | 24 | — | 21 | — | 19 | 15 | 18 | — |
| — Zyta | 19 | 15 | 18 | — | 16 | 15 | 15 | — |
| — Jęczmienia | 12 | — | 11 | — | 10 | — | 9 | — |
| — Owsa | 8 | 15 | 8 | — | 7 | 15 | — | — |
| — Jagieł | 42 | — | 40 | — | 38 | — | 36 | — |
| — Grochu | 16 | — | 14 | 15 | 14 | — | 13 | — |
| — Rzepaku | 24 | — | 22 | — | 21 | 15 | 21 | — |

## DONIESIENIA.

Do otwarcia pensyi dla młodzieży męzkiey płci otrzymawszy upoważnienie od Naywyższey Władzy Edukacyyney, Utrzymywca Pensyi niżey wyrażony ma konor ogłosić Szanowney Publiczności finalnie, iż gdy teraźnieysze czasy naybardziey skłaniaią się do pokoiu, Tenże nieodzownie przedsięwzięcie swoie na ten rok szkolny do skutku przyprowadza. — Oprocz Nauk dawanych w Szkołach tuteyszych departamentowych dawać będzie i rożne Języki zagraniczne. — Co się zaś tyczy Rysunkow, Muzyki, i Tańcow, o te przedmioty raczą Rodzice, czyli Opiekunowie oddzielnie z nim umowić się. — Do tego wszystkiego Prospekt utrzymywania Młodzieży na żądanie oddaiących, i w potrzebie tychże będzie kommunikowany. Działo się w Krakowie d. 13 Września roku 1815.

*Józef Gołek,*

Mieszkaiący w Brackiey Ulicy na 2gim piętrze w domu Humberta pod Nr. 245.

2gi raz) Starozakonny Wolf Eblowicz, z żoną i dziećmi, ma zamiar wyiechać na mieszkanie do Galicyi w Cyrkuł Myślenicki, co podaie do publiczney, wiadomości.

2gi raz.) Dominik Biasion z Krakowa kupiec pod Nr. 235 mieszkaiący ma zamiar wyiechać do Wiednia w interessie handlowym.

2gi raz.) Antoni Podgurski, zamieszkały na Czarney wsi przy Krakowie, ma zamiar wyiechać do Rossyi do Guberaii Zytomierskiey w interessie familiynym, parą swoiemi końmi i iednym służącym.

3ci raz) Joachim i Joanna Rożyccy dziedzice dóbr Zernik, w powiecie Szydłowskim, wyieżdzaią do Galicyi czterma końmi, z dwoma ludzmi.

3ci raz) Woyciech i Mikołay Glixelli wraz z Julianną Glixellą, maia zamiar iechania do Lwowa w Galicyą, końmi własnemi i służącym Janem Wasilewskim.

3ci raz) Woyciech Kowalski P. S. P. Powiatu Miechowskiego, zamyśla na 15 dni wyiechać do Galicyi.

3ci raz) Teressa Binierska, Obywatelka Miasta Krakowa, ma zamiar wyiechać do Wiednia i Prezburga do swey familii z iednym służącym, co podaie do publiczney wiadomości.

Dnia 21 Września r. b. i następnych dni w godzinach zwyczaynych w pół wsi Zwierzyńcu przy Krakowie w Domu pod liczbą 2 sprzedawane będą przez publiczną licytacyą za gotową srebrną monetę kosztowności, iako to: pierścionki, obrączka, łańcuszek srebrny do zegarka, pieczątki, tabakierka wyzłacana, bielizna, suknie Polskie, to iest kuntusze, żupany, węgierka, bekiesza, kapoty, płaszcz, tułub, kożuch, pas iedwabny, czapki, kapuze, gontow kop 247 i rożne sprzęty. — Chęć kupienia maiący zechcą się w oznaczonem mieyscu i czasie znaydować.

W Krakowie d. 12 Września 1815.

***Jan Nepomucen Franki, Komornik T. C. P. J. D. Kr.***